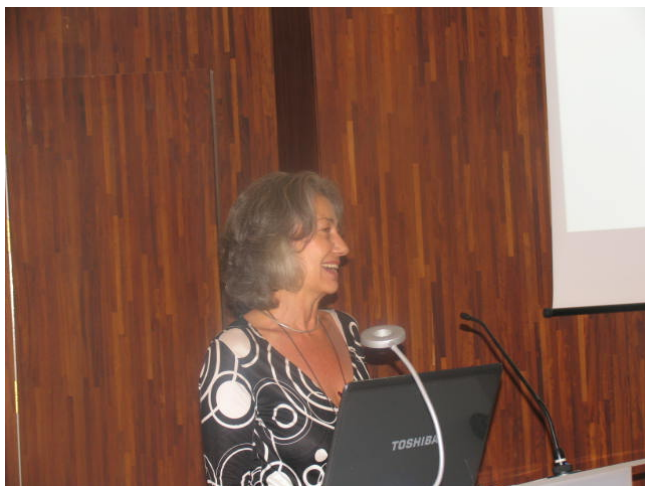

Εκπαιδευτική Ημερίδα Μουσειακής Αγωγής

με θέμα: «ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΕΙ ΜΟΥΣΕΙΟ»

17,18,19 Μαΐου 2010

Εισήγηση Α': « Μουσεία, εκπαίδευση και κοινωνία: Σύγχρονες προσεγγίσεις»

Ειρήνη Νάκου

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
στο Παιδαγωγικό Τμήμα
Προσχολικής Εκπαίδευσης
Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

- **Περίληψη**

Τα μουσεία, καθώς και η ευρύτερη πολιτισμική κληρονομιά, δεν εκλαμβάνονται πλέον αποκλειστικά ως κιβωτοί του εθνικού παρελθόντος που απευθύνονται κυρίως σε ειδικές κοινωνικές ομάδες, αλλά ως θεσμοί και αγαθά που αφορούν κυρίως το παρόν και το μέλλον και που απευθύνονται προς όλες τις κοινωνικές και πολιτισμικές ομάδες, παρέχοντας δυνατότητες πολύπλευρης δημιουργικής αξιοποίησης. Στο σύγχρονο αυτό πλαίσιο, αποδίδεται μεγάλη σημασία στην ενίσχυση, στη διεύρυνση και στον εμπλουτισμό του εκπαιδευτικού και κοινωνικού ρόλου των μουσείων, ώστε να μπορούν τα μουσεία να λειτουργούν ως χρήσιμος θεσμός που υπηρετεί την εξέλιξη της κοινωνίας. Σε αυτή τη βάση, η εισήγηση, *Μουσεία, εκπαίδευση και κοινωνία: Σύγχρονες προσεγγίσεις*, επικεντρώνεται στην παρουσίαση βασικών εκπαιδευτικών και κοινωνικών αντιλήψεων με τις οποίες συνδέεται τόσο η σύγχρονη μουσειολογία όσο και οι σύγχρονες προσεγγίσεις της μουσειακής εκπαίδευσης.

Πλάνο με τα βασικά θέματα της εισήγησης

- 1. Διεθνής ημέρα των Μουσείων - 18 Μαΐου 2010**
Μουσεία για την Κοινωνική Αρμονία - Museums for the Social Harmony
International Council of Museums - ICOM
Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων - Ελληνικό Τμήμα
- 2. Μουσεία - Πολιτισμική κληρονομιά – Κοινωνία – Εκπαίδευση**
- 3. Σύγχρονα Μουσεία**
 - Θεσμοί που υπηρετούν την εξέλιξη της κοινωνίας.
 - Δημιουργική αξιοποίηση της πολιτισμικής κληρονομιάς στο παρόν κοιτώντας προς το μέλλον.
 - Με εναλλακτικούς τύπους προσέγγισης, ανάγνωσης και ερμηνείας.
 - Από όλα τα άτομα και όλες τις κοινωνικές ομάδες.
 - Σε πλαίσιο διαπολιτισμικής επικοινωνίας και γόνιμου κριτικού διαλόγου.
- 4. Βασικές παράμετροι της ευρείας κοινωνικής και εκπαιδευτικής διάστασης των σύγχρονων μουσείων**

Μουσειολογικές: χώρος, υλικός και άυλος πολιτισμός, εκθεσιακή λογική, διάλογος με διαφορετικές ομάδες κοινού.

Κοινωνικές: ανοιχτές κοινωνίες που υποστηρίζουν την πρόσβαση όλων στον πολιτισμό και που δέχονται τη διαφορά ως αγαθό.

Επιστημολογικές: σύγχρονες απόψεις για την αντίληψη της πραγματικότητας και τη γνώση.

Εκπαιδευτικές: Εξατομικευμένη ενεργητική δια βίου μάθηση, με τυπικές και άτυπες μορφές εκπαίδευσης, σε κοινωνικό και πολιτισμικό πλαίσιο.

Τεχνολογικές: Νέα μέσα πληροφόρησης και παγκόσμιας επικοινωνίας.
- 5. Μουσείο και Σχολείο**

Γόνιμη συνάντηση με αναγνώριση της διαφορετικής φυσιογνωμίας, του διαφορετικού ρόλου και των διαφορετικών μέσων
- 6. Σύγχρονα εκπαιδευτικά προγράμματα σε μουσεία**

Εκπαιδευτικά προγράμματα ριζικά διαφοροποιημένα από παραδοσιακές ξεναγήσεις και την τυπική σχολική εκπαίδευση:

που επεξεργάζονται επιλεγμένα στοιχεία του περιεχομένου κάθε μουσειακού χώρου με πολλαπλές ομαδικές δράσεις,

που αξιοποιούν υλικά και άυλα στοιχεία του πολιτισμού, όπως αυτά παρουσιάζονται στον μουσειακό χώρο, με τη χρήση πολλαπλών συμβατικών και ηλεκτρονικών μέσων,

που καλλιεργούν δεξιότητες παρατήρησης, κριτικής ανάγνωσης, ερμηνείας, απόλαυσης και δημιουργικής αξιοποίησης με εναλλακτικές ματιές και τη χρήση διαφορετικών κωδίκων επικοινωνίας,

που αποσκοπούν στην καλλιέργεια παιδείας, σε πλαίσιο ψυχαγωγίας, και στην παραγωγή πολλαπλών τύπων γνώσης με την άρθρωση λόγου ανοικτού σε κριτικό διάλογο.

7. Σχεδιασμός εκπαιδευτικών προγραμμάτων – Βασικές αρχές

- Η γνώση δεν παρέχεται. Δομείται ως μία διαρκής κοινωνική αλλά και εξατομικευμένη πολύπλευρη ενεργητική διαδικασία επεξεργασίας διαφορετικών προφορικών, γραπτών, υλικών και άυλων στοιχείων, με την εμπλοκή πολλαπλών τύπων νοημοσύνης και δεξιοτήτων.
- Η γνώση συνδέεται με την άγνοια, την αβεβαιότητα, την απορία, το ερώτημα στην επιστήμη και στην εκπαίδευση.
- Η γνώση δομείται σε κοινωνικό, πολιτισμικό και βιωματικό πλαίσιο. Απαιτείται κατανόηση, αξιοποίηση αλλά και ανατρεπτική πρόκληση προηγούμενων γνώσεων, βιωμάτων και προκαταλήψεων για την κατάκτηση «επιστημονικών» τρόπων θεώρησης του κόσμου.
- Η εκπαίδευση δεν ακολουθεί, προωθεί την ανάπτυξη.
(Από τον Piaget στον Vygotsky)
- Αναγνώριση της συνύπαρξης και σχετικής ισχύος διαφορετικών «κόσμων» και εναλλακτικώνερμηνειών.

Η διαφορά δεν εκλαμβάνεται ως μειονέκτημα αλλά ως αγαθό. Το διαφορετικό καθίσταται ισότιμο με το οικείο. Διαμόρφωση εκπαιδευτικών και κοινωνικών πλαισίων όπου οι διαφορετικοί πολιτισμικοί κώδικες μπορούν να είναι σεβαστοί και αποδεκτοί. Διεύρυνση των παραστάσεων παιδιών και αντιπαραβολή τους με μη οικείες πολιτισμικές και επιστημονικές ερμηνείες του κόσμου. Γνωρίζουμε τον εαυτό μας σε σχέση με τη γνώση του «άλλου».

8. Παρουσίαση ενδεικτικών προγραμμάτων

- Προγράμματα για την εκπαίδευση μελλοντικών εκπαιδευτικών σε μουσεία.

- Σχεδιασμός και εφαρμογή εκπαιδευτικών προγραμμάτων από φοιτήτριες και φοιτητές του ΠΤΠΕ του πανεπιστημίου Θεσσαλίας, στο πλαίσιο πρακτικής άσκησης τους σε μουσεία.
- Εκπαιδευτικό πρόγραμμα για την έκθεση «Πεντακόσια χρόνια έντυπης παράδοσης του Νέου Ελληνισμού» στη Βουλή των Ελλήνων.
- Εκπαιδευτικό πρόγραμμα στο Κέντρο Υποδοχής Προσφύγων Λαυρίου από τη Διεθνή Γκαλερί Παιδικής Τέχνης του Λονδίνου (LIGCA), με στόχο την επικοινωνία με βάση τον κώδικα της τέχνης.
- Εκπαιδευτικό πρόγραμμα με στόχο τη μουσειοπαιδαγωγική έρευνα.

9. Ερωτήματα προς συζήτηση και επεξεργασία

- Γιατί είναι σημαντικό τα παιδιά να προσεγγίζουν τον κόσμο των μουσείων ήδη από την πρώιμη παιδική ηλικία;
- Ποια η σημασία της ανάπτυξης ουσιαστικής σχέσης μεταξύ μουσείων και σχολείων;
- Ποιος ο ρόλος των εκπαιδευτικών;

Ενδεικτική σχετική βιβλιογραφία

Βέμη, Μπ. & Νάκου, Ει. (2010). Μουσεία και Εκπαίδευση. Αθήνα: νήσος.

Νάκου, Ει. (2001). Μουσεία: Εμείς, τα πράγματα και ο πολιτισμός. Αθήνα: νήσος.

Νάκου Ει. (2009). Μουσεία, ιστορίες και Ιστορία. Αθήνα: νήσος

Νικονάνου, Ν. (2010). Μουσειοπαιδαγωγική: Από τη θεωρία στην πράξη. Αθήνα: Πατάκης.